

**Den danske Een Verden bevægelsen,
1946-1970:
Verdensføderalismen i Danmark**

Finn Laursen

**Til mine to børn, Jannik og Itzel,
Danskere og mexicanere, europæere og verdensborgere**

*Yea, we dip into the future,
Far as human eye can see,
See the vision of the world,
And all the wonder that shall be;
Hear the war drum throb no longer,
See the battle flags all furled,
In the Parliament of man,
The Federation of the world.*

Alfred Tennyson, "Locksley Hall" (1842)

Indhold

Oversigt over billeder

Oversigt over figurer

Oversigt over skemaer

Oversigt over tekstbokse

Oversigt over forkortelser

Forord

Del I: INDLEDNING

Kapitel 1 Indledning

Del II: De første år

Kapitel 2 1945-1947: Hvordan det begyndte

Kapitel 3 1948-1949: Ekspansion og debat om fremgangsmåder

Kapitel 4 1950-1951: FN-linjen sejrer

Del III: FN pagtrevisionslinjen

Kapitel 5 1952-1953: FN-linjens konsolidering

Kapitel 6 1954-1955: Håb og skuffelse

Kapitel 7 1956-1957: Internationale kriser og FN-styrker

Kapitel 8 1958-1959: Pagtrevision, FN-tropper og interne identitetsdiskussioner

DEL IV: De vanskelige internationale kriser

Kapitel 9 1960-1962: Fokus på våbenkapløb og kold krig

Kapitel 10 1963-1964: Internationale kriser, udviklingsbistand og Alf Ross debatten

Kapitel 11 1965-1967: FN's fødselsdag, verdensøkonomi, Vietnam og FN styrker

Kapitel 12 1968-1970: Mod dannelse af FN-forbundet

DEL V: Een Verdens Ungdom (EVU)

Kapitel 13 EVU 1961-65: Klassisk verdensføderalisme

Kapitel 14 EVU 1966-68: Fokus på konflikter og udvikling

Kapitel 15 EVU 1969-70: Fredsdynamikker og dannelse af Internationalt Forum

Bibliografi

Stikordsregister

Oversigt over billeder

Billede 1.1: Medlemshvervnings kæde proces

Billede 2.1: Forside af den amerikanske bog *One World Or None*.

Billede 2.2: Dansk udgave af *Een Verden eller ingen*, 1946

Billede 2.3: Thomas Hatt Olsen (1926-1960), Een Verdens formand 1946-1948

Billede 2.4: Deltagerne i Luxembourg konference, 13.-16. oktober 1946

Billede 2.5: Dr Max Habicht, hovedorganisator af Montreux kongressen 1947

Billede 2.6: Plakat for Montreux kongressen

Billede 2.7: Anker Kirkeby (1884-1957), medstifter af Een Verden

Billede 2.8: Emery Reves (1904-81)

Billede 2.9: Dansk udgave af *Fredens Anatomi*, 1. udgave 1947 og 2. udgave, 1949

Billede 3.1: Lord (John) Boyd Orr of Brechin (1880-1971), President, World Movement for World Federal Government, 1948-51

Billede 3.2: Frimærke med Piet Hein

Billede 3.3: Poul Brandt Rehberg; landsformand for Een Verden, 1948-54, og medlem af Forretningsudvalget, World Movement for World Federal Government, 1949-53

Billede 3.4: Arne Ungermanns Een Verden plakat, 1948

Billede 3.5: Common Cause udgaven af Preliminary Draft of a World Constitution.

Billede 3.6: Ebbe Rode, Gunnar Mikkelsen og Svend-Åge Hestoft

Billede 3.7: Karl Bjarnhof (forfatter), Poul Henningsen (arkitekt, revyforfatter m.m., kendt for PH-lampen), Verner Overø (toldassistent) og Knud Nielsen

Billede 3.8: Forsiden af Blæksprutten 1949

Billede 3.8: Thomas Hatt Olsen og Erik Somer

Billede 4.1: Henry Osborne (1909-1996)

Billede 4.2: Een Verdens logo, senere engelsk udgave

Billede 4.3: Læge Ole Bendix fotograferet ved forretningen "Bette Nøk", som han tog initiativ til i 1969

Billede 4.4: Mindsten på Vodskovvej 21, 9310 Vodskov

Billede 4.5: Per Hækkerup (1915-1979) – aktiv i Een Verden fra 1951, udenrigsminister 1962-66

Billede 4.6: Een Verden flaget

Billede 4.7: Generalmajor Hjalmar Riiser-Larsen (1890-1965), Præsident for WMWFG 1951-57

Billede 4.8: WAPWG Manifesto 1951

Billede 5.1: Hovedgevinsten i landslotteriet 1952

Billede 5.2: Dagens-Cata-strofe vedr. mundialisering af Horsens-Hammer kommune

Billede 5.3: Lotteribilen 1953, fra venstre ses Helle Virkner, Poul Reichardt. Ebbe Rode og Lili Lani

Billede 5.4: McAllisters kongres-invitation

Billede 5.5: Riiser-Larsen og Per Hækkerup konsulterer

Billede 5.6: Per Hækkerup, MF, hilser på to ledende britiske verdensføderalister, Lord Boyd Orr og Clement Davies, MP

Billede 5.7: Henry Osborne, MP, England, Congressman Clayton Powell, USA og Prof. Brandt Rehberg

Billede 5.8: Lord Boyd Orr og David Bradley på verdenskongressen i København 1953. Bagved til venstre ses Svend-Åge Hestoft

Billede 5.9: Et nordisk møde

Billeder 5.10: Kongressen danser

Billede 6.1: Erling Fischer og Per Hækkerup

Billede 6.2: Flemming Hvidberg, formand for Een Verden 1954-56, sammen med Niels Bohr

Billede 6.3: Fra WMWFG-møde i London 1954

Billede 6.4: Fra World Association of Parliamentarians for World Government, 1954

Billede 6.5: Professor Max Sørensen, 1913-81.

Billede 6.6: Fra Verdenskongressen i Paris, 26-29. juli 1955

Billede 7.1: Telegram fra Oberst Helge Jensen

Billede 7.2: Ebbe Rodes Åben Dagbog (Schultz, 1957)

Billede 7.3: Fra WAWF's Haag kongres, 26.-31 august 1957

Billede 7.4: Fra kongressens åbning, hvor WAWFs nye præsident K.A. Gbedemah, finansminister i Ghana, taler

Billede 8.1: Clark & Sohn, World Peace Through Word Law (Harvard University Press, 1958)

Billede 8.2: Henry Christensen (1922-1972), landsformand for Een Verden, 1958-1960

Billede 8.3: Aktive Een Verden folk fotograferet i forbindelse med Een Verdens delegeretmøde i Esbjerg, 1958

Billede 8.4: Vinderen af landslotteriet i 1958

Billede 8.5: Aage Bertelsen (1901-1980), aktiv i Een Verden, ca. 1948-1959

Billede 9.1: Hans Solholm, formand for Een Verdens forretningsudvalg 1959-61

Billede 9.2: Afgående landsformand Henry Christensen sammen med Manja Danneskiold-Samsøe, ny landsformand for Een Verden 1960-1962

Billede 9.3: Hakon Dyrge (bl.a. rejsesekretær 1950-56), Erling Bindselev (redaktør af medlemsbladet gennem flere år) og Elisabeth Nordentoft (har bl.a. repræsenteret Een Verden ved adskillige kongresser i udlandet)

Billede 9.4: Knud Nielsen (1918-1981), aktiv som verdensføderalist fra 1948 til sin død i 1985

Billede 9.5: Annonce for Aage Bertelsens bog *Her er dit Våben*

Billede 9.6: Hermod Lannung (1895-1996), formand for landsorganisationen Een Verden 1962-1970 og efterfølgende for WAWF 1977-1987

Billede 10.1: Forsiden af dansk udgave af Indledning til Verdensfred gennem Verdenslov

Billede 10.2: Alf Ross

Billede 10.3: Alf Ross' store bog om FN med stærk kritik af Een Verdens ideer

Billede 11.1: Norman Cousins (1915-1990), WAWF-præsident 1965-1975

Billede 11.2: Den iranske delegation giver en mindetavle til WAWF i San Francisco

Billede 11.1: Fra konferencen "Shaping the World Economy" i Haag, April 1966

Billede 11.2: Fra WAWF's råds og eksekutivmøde, samt studie konference, og ungdomsrådsmøde, 6.-11. august 1966 på Hotel Krasnapolski i Amsterdam.

Billede 11.3: Lodseddel. Een Verden lotteri 1967

Billede 11.4: Thor Heyerdal læser WAWF's Oslo kongreserklæringen

Billede 11.5: Elisabeth Nordentofts bog

Billede 12.1: Fra WAWFs Helsingør kongres 1968

Billede 12.2: Anker Nielsen og Knud Nielsen

Billede 12.3: Fra WAWF-kongressens første plenarmøde i Ottawa 1970

Billede 13.1: Fra Norsk En Verden Ungdoms internationale seminar, påsken 1964

Billede 13.2: Finn Laursen, Flemming Thøgersen og Niels Jørgen Thøgersen på FN-foreningens kontor i København i august 1964

Billede 13.3: Fra WAWF-møde på Breidablik, 1964

Billede 13.4: EVU formandens brev til kandidater til folketinget, 24. august 1964

Billede 13.5: Deltager i YSD/WAWF-konference, High Leigh Conference Centre, Hoddesdon, nord for London

Billede 13.6: Fra kurset på Hald Studentcenter, oktober 1964

Billede 13.7: Niels Jørgen Thøgersen taler på EVU's landsmøde i Aarhus i 1965.

Billede 13.8: Een Verden Ungdoms bestyrelse valgt i Århus i maj 1965

Billede 13.9: Første nummer af det ulovligt udsendte blad Føderalist.

Billede 13.10: Fra ungdomssessionen på WAWF-kongres i San Francisco, juni 1965

Billede 14.1: Fra konferencen "Shaping the World Economy" i Haag, April 1966

Billede 14.2: Finn Laursen læser ungdommens erklæring på afsluttende session på WAWF-kongressen i Oslo 1967

Billede 14.3: Fra WAWF/YSD-konference i Wien

Billede 15.1: EVU's råd 1969-70

Billede 15.2: Fra WAWF's Ottawa kongres, åbning, 23. august 1970

Oversigt over breve

Brev 4.1: Svar fra statsminister Hans Hedtoft af 18. april 1950

Brev 11.1: Svar fra udenrigsminister Per Hækkerup af 8. oktober 1965

Oversigt over figurer

Figur 1.1: Føderalismekontinuum

Figur 16.1: Grader af magtkoncentration

Figur 16.2: Fangernes Dilemma

Figur 16.3: Kønnenes Kamp

Figur 16.4: Pareto grænse

Figur 16.5: Kausalmodel af internationale systemforandringer

Oversigt over plakater

Plakat 3.1: En mødeannoncering, 1949

Plakat 6.1: FN-konferencen 1955

Plakat 6.2: Een Verdens Landslotteri 1955

Plakat 7.1: Landslotteriet, udateret, ca. 1957

Plakat 9.1: Landslotteri 1961

Plakat 9.2: Landslotteriet 1962

Oversigt over skemaer

Skema 1.1: Foreningens vifte af fremgangsmåder ved udgangen at 1950

Skema 5.1: Mundialiseringer, 1950-medio 1952

Oversigt over tekstbokse

- Tekstboks 2.1: Uddrag af håndskreven tekst, formentlig af Thomas Hatt Olsen, 1947
- Tekstboks 2.2: Uddrag af brev fra Thomas Hatt Olsen til Tom Griesemer, WMWFG, New York, 1947
- Tekstboks 2.3: Uddrag af Thomas Hatt Olsens korrespondance med Alexandre Marc, Generalsekretær for EUF, 1947
- Tekstboks 2.4: Uddrag fra Montreux-erklæringen, August 1947
- Tekstboks 2.5: Professor Einstein's message to the Montreux convention
- Tekstboks 2.6 : Uddrag af Anker Kirkebys kronik om Montreux kongressen 1947
- Tekstboks 2.7: Thomas Hatt Olsen om regionale føderationer og folkenes verdenskonvent, 1947
-
- Tekstboks 3.1: Luxembourg Kongressens Deklaration, 1948, dansk oversættelse
- Tekstboks 3.2: Erklæring om Atlantpagten
- Tekstboks 3.3: Den danske rapport fra Stockholm-kongressen om FN-linjen
- Tekstboks 3.4: Een Verdens Præsidium, Styrelse og Forretningsudvalg, 1949.
-
- Tekstboks 4.1: Referat fra møde i Ghent om Folkenes Verdensforsamling
- Tekstboks 4.2: Udtalelser fra Een Verdens landsmøde den 19. marts 1950 om suverænitetsafgivelse og finansiering af fredsarbejde
- Tekstboks 4.3: Een Verdens stilling til NATO, 1950
- Tekstboks 4.4: Fortrolig meddelelse fra Landssekretær Børge Rosenberg vedrørende Fredens Tilhængere
- Tekstboks 4.5: Magna Carta for Verdens Byer og Sogne
- Tekstboks 4.6: Resolution vedtaget af deltagerne i Een Verdens offentlige møde i København, august 1950, i anledning af Korea-krisen
- Tekstboks 4.7: Een Verdens holdning til Fredens Tilhængere, 1951
- Tekstboks 4.8: Mundialiserings erklæring vedtaget af Een Verdens styrelse, 27. marts 1951
- Tekstboks 4.9: Per Hækkerup om Een Verdens rigsdagsgruppe, 1951
- Tekstboks 4.10: Een Verdens Styrelses diskussion af regionalt samarbejde og føderalisme, August 1951
- Tekstboks 4.11: Udenrigsminister Ole Bjørn Kraft om suverænitet i Folketinget, 16. oktober 1951
-
- Tekstboks 5.1: Orienterende, politiske retningslinjer for Een Verden vedtaget på årsmødet i marts 1952
- Tekstboks 5.2: Poul Møller, MF, om Een Verdens rigsdagsgruppe, 1952
- Tekstboks 5.3: Een Verdens udtalelse vedrørende den nye grundlov fra delegeretmødet i marts 1953
- Tekstboks 5.4: Dansk resumé af København-kongressens beslutninger
-
- Tekstboks 6.1: Udtalelse fra Een Verdens delegeretmøde i Middelfart, 10.-11. april 1954, om universel nedrustning
- Tekstboks 6.2: Uddrag af Hækkerups redegørelse om Odense-konferencen
- Tekstboks 6.3: Uddrag af Erling Fischers indlæg i debatten på FN-konferencen 7. maj 1955
- Tekstboks 6.4: FN-pagtens artikel 109
- Tekstboks 6.5: Max Sørensen om føderalistiske FN reformplaner
- Tekstboks 6.6: Politisk udtalelse fra delegeretmødet 1955
- Tekstboks 6.7: Henstilling om fejring af FN's fødselsdag
-
- Tekstboks 7.1: Resolution om Suez-krisen vedtaget på Een Verdens delegeretmøde i Middelfart, 8.-9. september 1956

- Tekstboks 7.2: Forretningsudvalgets udtalelse 2. november 1956 vedrørende de storpolitiske begivenheder
- Tekstboks 7.3: Een Verdens tilslutning til en række organisationers udtalelse om Ungarn 2. november 1956
- Tekstboks 7.4: Een Verdens stilling til den aktuelle udenrigspolitiske situation, 9. november 1956
- Tekstboks 7.5: Pressemeddelelse og telegram, 11. november 1956, vedrørende dansk deltagelse i FN-styrke
- Tekstboks 7.6: Deltagere i mødet med Den nationale Komité, 27. februar 1957
- Tekstboks 7.7: Udtalelse til pressen fra delegeretmødet 21.-22. september 1957
- Tekstboks 7.8: Dansk Tekstboksoversættelse af WAWF programudtalelse – Manifesto - vedtaget på Haag kongressen 26.-31 august 1957 og efterfølgende på Een Verden delegeretmødet 21.-22. september 1957
- Tekstboks 7.9: Resolution om Nedrustning og FN vedtaget på WAWF's Haag kongres 1957
- Tekstboks 8.1: Cirkulæreskrivelse til afdeling og kredse vedrørende rektor Bertelsens synspunkter
- Tekstboks 8.2: Rektor Aage Bertelsens brev af 27. december til bestyrelsen for Århusafdelingen af landsorganisationen EEN VERDEN
- Tekstboks 8.3: Rektor Aage Bertelsens brev af 2. januar 1959 til Een Verdens landsformand Henry Christensen
- Tekstboks 8.4: Landsformand Henry Christensens brev af 19. januar 1959 til rektor Aage Bertelsen
- Tekstboks 8.5: Brev fra Michael Schønberg, Grindsted, til Leif Gunnarsen, dateret 1. august 1959
- Tekstboks 8.6: Brev fra Mogens Borly til forretningsudvalget dateret 19. september 1959
- Tekstboks 8.7: Svar fra Udenrigsministeriet vedrørende ændring af FN's pagt, 30. juni 1959
- Tekstboks 8.8: Udtalelse fra Een Verdens delegeretmøde i Middelfart, den 12.-13. september 1959
- Tekstboks 8.9: Resolution om FN-Pagtændring vedtaget på WAWF's kongres i Pietersberg 1959
- Tekstboks 9.1: Een Verdens udtalelse om 10-magts mødet mellem øst og vest om afrustning, 13. marts 1960
- Tekstboks 9.2: Brev fra udenrigsminister J.O. Krag til Een Verden vedr. pagtrevisionsudvalg
- Tekstboks 9.3: Resolution om atom- og brintbombe forsøg fra Een Verdens delegeretmøde 17.-18. september 1960
- Tekstboks 9.4: Resolution om FN-politistyrker fra Een Verdens delegeretmøde 17.-18. september 1960
- Tekstboks 9.5: Foreslåede mulige spørgsmål til folketingskandidater ved valget i november 1960
- Tekstboks 9.6: Udtalelse fra Een Verdens landsstyrelsesmøde på Christiansborg søndag den 29 januar 1961 om udviklingsbistand
- Tekstboks 9.7: Udtalelse til offentligheden gennem Ritzaus Bureau om protester mod atomvåben, 18. april 1962
- Tekstboks 9.8: WAWF's Wien deklARATION, 1961
- Tekstboks 9.9: Politisk Udtalelse fra Een Verdens delegeretmøde i Middelfart, 16.-17. september 1961 om atomtruslen og Berlin-krisen
- Tekstboks 9.10: Udtalelse fra Een Verdens delegeretmøde den 15.-16. september 1962 om den europæiske udvikling m.m.
- Tekstboks 9.11: Udtalelse fra Een Verdens hovedbestyrelse om Cuba-krisen, 4. november 1962
- Tekstboks 10.1: Tokyo-deklARATIONen, vedtaget 27. august 1963, på WAWF's 11. kongres
- Tekstboks 10.2: Resolution om WAWF-kongres i Tokyo vedtaget af Een Verden delegeretmøde 14.-15. september 1963
- Tekstboks 10.3: Resolution om Sydafrika-situationen vedtaget på Een Verdens delegeretmøde 14.-15. september 1963
- Tekstboks 10.4: Resolutioner vedtaget af landsstyrelsesmødet den 8. marts 1964

Tekstboks 10.5: Brev til kandidaterne til folketingsvalget 1964

Tekstboks 10.6: Resolution vedrørende FN's fredsbevarende styrker og udviklingshjælp vedtaget af Een Verdens delegeretmøde 12.-13. - september 1964.

Tekstboks 10.7: Resolution vedtaget på hovedstyrelsesmøde på Christiansborg den 11. oktober 1964

Tekstboks 11.1: Resolution vedtaget af WAWF Council i Haag, 8.-9. januar 1965

Tekstboks 11.2: Dansk oversættelse af San Francisco erklæringen fra WAWFs 12. kongres

Tekstboks 11.3: Resolution vedrørende verdenssituationen og styrkelse af FN fra delegeretmødet i 1965

Tekstboks 11.4: Resolution om Sydøstasien fra delegeretmødet i 1965

Tekstboks 11.5: Resolution om økologiske problemer fra delegeretmødet i 1965

Tekstboks 11.6: Uddrag fra Per Hækkerups bog om dansk udenrigspolitik, 1965

Tekstboks 11.7: Udtalelse fra Nordisk FN-Konference søndag den 17. april 1966

Tekstboks 11.8: Politisk udtalelse fra Een Verdens delegeretmøde i 1966 om Vietnam-krigen

Tekstboks 11.9: Tekst af Een Verdens telegram til FN-generalsekretær U Thant

Tekstboks 11.10: WAWF's Oslo Deklaration, August 1967, i dansk oversættelse

Tekstboks 11.11: Pressemeddelelse vedr. den danske FN-delegation

Tekstboks 12.1: Spørgsmål til de danske politiske partier i relation til dansk udenrigspolitik forud for folketingsvalget d. 23. januar 1968

Tekstboks 12.2: Udtalelse fra Een Verdens landsmøde på Christiansborg den 20. oktober 1968

Tekstboks 12.3: Resolution vedtaget på Een Verdens landsstyrelsesmøde den 23. marts 1969

Tekstboks 12.4: Pressemeddelelse af 13. september 1970 om sammenslutningen

Tekstboks 13.1: EVU Udtalelse om den 8. ungdomsfestival i Helsingfors, 1962

Tekstboks 13.2: Resolution vedtaget af EVU's repræsentantskabsmøde d. 4. juni 1963 i Aarhus

Tekstboks 13.3: EVU-resolution vedtaget af rådet i København, 17. november 1963

Tekstboks 13.4: Resolution vedtaget af Een Verdens Ungdoms repræsentantskabsmøde i Roskilde den 21. juni 1964

Tekstboks 13.5: Udtalelse fra Een Verdens Ungdoms politiske udvalg udsendt den 11. august 1964

Tekstboks 13.6: Udtalelse fra EVU's råd vedrørende FN, december 1964

Tekstboks 13.7: Til pressen og følgende landes ambassader i Danmark: USA, USSR, Den kinesiske Folkerepublik, England (sic) og Frankrig. Dateret Aarhus, den 18. februar 1965.

Tekstboks 13.8: Resolution vedrørende FN's krise vedtaget af EVU's repræsentantskabsmøde den 13. maj 1965

Tekstboks 13.9: Een Verdens Principerklæring fra landsmødet i Aarhus, 23. maj 1965.

Tekstboks 14.1: Åbent brev til udenrigsministeren, den 3. juli 1966

Tekstboks 14.2: EVU-råds udtalelse om dansk u-landsbistand, 28. januar 1967

Tekstboks 14.3: Udtalelse fra Politisk Udvalg om USA's bombardementer i Nordvietnam, 24. marts 1967

Tekstboks 14.4: Brev til Den Forenede Arabiske Republiks ambassadør, 23. maj 1967

Tekstboks 14.5: YSD/WAWF's "Declaration of Principles" at Oslo Congress, 1967

Tekstboks 14.6: Principerklæring for Een Verdens Ungdom, 29. oktober 1967

Tekstboks 14.7: Mulige spørgsmål til folketingskandidater ved valget 23. januar 1968

Tekstboks 14.8: Udtalelse fra EVU's råd vedrørende UNCTAD og udviklingshjælp, 5. februar 1968

Tekstboks 14.9: EVUs åbne brev til Komiteen for de sovjetiske Ungdomsorganisationer vedr. invasionen af Tjekkoslaviet

Tekstboks 14.10: EVU-udtalelse fra årsmødet den 7. oktober vedr. ungdom, radio og TV

Tekstboks 14.11: EVU-udtalelse fra årsmødet den 7. oktober 1968 vedr. magtpolitik og verdensføderalisme

Tekstboks 14.12: Principerklæring for Een Verdens Ungdom vedtaget på repræsentantskabsmøde den 6. oktober 1968

Tekstboks 15.1: EVU-udtalelse vedrørende diplomatisk anerkendelse af andre stater, 30. januar 1969

Tekstboks 15.2: EVU-rådsudtalelse vedrørende naturforurening, 23. maj 1969

Tekstboks 15.3: EVU-resolution om drab på indianere i Amazonlandet, Brasilien, fra repræsentantskabsmødet 22.-23. november 1969

Tekstboks 15.4: "En EVU-strategi for 1970'erne?" artikel af Finn Laursen

Tekstboks 15.5: Udtalelse om alternativ værnepligt og ulandstjeneste, 8. februar 1970

Tekstboks 15.6: Udvalgets forslag til vedtægtsbestemmelser og navn, formål og medlemskab ved en evt. sammenslutning af Een Verdens Ungdom og Danske Studerendes FN-Forbund, 19. marts 1970

Tekstboks 15.7: EVU-udtalelse on USA's krigshandlinger i Cambodia, 7. maj 1970

Tekstboks 15.8: EVU's brev til præsident Nixon, 7. maj 1970, vedr. Cambodia

Tekstboks 15.9: EVUs udtalelse fra landsmødet den 1. maj 1970 i Aarhus om militære alliancer

Oversigt over forkortelser

CIFE	Centre International de formation Européenne
CISV	Children's International Summer Schools
DSFNF	Danske Studerendes FN-forbund
DUF	Dansk Ungdoms Fællesråd
EF	Europæiske Fællesskaber
EUF	European Union of Federalists
EVU	Een Verdens Ungdom
FAO	Food and Agriculture Organisation
GATT	General Agreement on Tariffs and Trade
IBRD	Verdensbanken
ICBM	Intercontinental Ballistic Missile
IDA	International Development Association
IEHEI	Institut Européen des Hautes Études Internationales
IFC	International Finance Corporation
IUS	International Union of Students
MAD	Mutual Assured Destruction
NATO	North Atlantic Treaty Organisation
NVS	Nordiske Verdensfederalisters Samarbejdsudvalg
SUNFED	Special United Nations Fund for Economic Development
UFM	Union Fédéraliste Mondiale
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development
UNEF	United Nations Emergency Force
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UWF	United World Federalists
VNR	Verdensføderalisternes Nordiske Råd
WAPWG	World Association of Parliamentarians for World Government
WAWF	World Association of World Federalists
WFDY	World Federation of Democratic Youth
WFY	World Federalist Youth
WHO	World Health Organisation
WMWFG	World Movement for World Federal Government

WSF World Student World Federalists

YSD/WAWF Youth and Student Division of the World Association of World Federalists

YWF Young World Federalists

Forord

Jeg kom med i Een Verdens Ungdom (EVU) i gymnasietiden på Viborg Katedralskole (1961-64), hvor Niels Jørgen Thøgersen havde startet en afdeling. Involveringen fortsatte efterfølgende under statskundskabsstudier i Aarhus, og var med til at forlænge studierne betydeligt. Interessen førte også til et studieophold ved *Institut Européen des Hautes Études Internationales* i Nice, i studieåret 1966-67, ret tidligt i mine universitetsstudier. Føderalisme og europæisk integration var vigtige emner på studieprogrammet, emner der ikke var nogen større interesse for i danske universiteter. Min involvering betyder også, at jeg har kendt en del af de personer, der omtales i denne bog: af de, der var med de første år, dog kun Knud Nielsen og i mindre udstrækning Elisabeth Nordentoft. Jeg kom ikke til at kende Thomas Hatt Olsen eller Poul Brandt Rehberg, der begge var centrale personer de første år. Jeg mødte Piet Hein et par gange, men kom ikke til at kende ham personligt. Aage Bertelsen lyttede jeg til, da han besøgte FN-foreningen i Viborg efter udgivelsen af bogen *Her er dit Våben* i 1962. Han var dog på det tidspunkt trådt ud af Een Verden, efter en konflikt i 1959 med landstyrelsen, der ikke værdsatte hans pacifistiske ideer.

Af den internationale bevægelses tidlige ledere kan jeg nævne, at Alexandre Marc var lederen af instituttet i Nice, så ham kom jeg til at kende ganske godt, også senere på sommeruniversitetet *Collège Universitaire d'Études Fédéralistes* i Aosta, Italien, hvor jeg kom regelmæssigt som underviser i 1980'erne og 1990'erne. Jeg mødte desuden Max Habicht, den schweiziske jurist, der i flere år var bevægelsens juridiske rådgiver, på et sommeruniversitet i Bordeaux, og jeg havde glæden af at møde Edith Wynner på New York Public Library, hvor hun arbejdede på en bog om Rosika Schwimmer, som desværre ikke blev færdiggjort, samt Louis B. Sohn, den ene af forfatterne til bogen *World Peace through World Law*, til en frokost arrangeret af Lucy Webster i sin lejlighed i New York. Lucy, der var aktiv i mange år, arbejdede på det tidspunkt ved FN, hvor jeg også blev inviteret til frokost nogle gange, mens jeg fulgte havretsforhandlingerne i slutningen af 1970'erne. Det sidste ligger dog efter, at Een Verden var blevet en del af det nye i FN-forbund i 1970, men dog fortsat inkluderede en del aktive føderalister.

Der skete også det, at mine egne aktiviteter i stor udstrækning kom til at ligge i den internationale ungdomsbevægelse. Faktisk blev jeg valgt til næstformand i, hvad der dengang hed Youth and Student Division of the World Association of World Federalists (YSD/WAWF) i opløbet til en kongres i San Francisco i 1965, samtidigt med at FN fejrede sin 20-års fødselsdag. To år senere blev jeg valgt til formand af YSD på kongressen i Oslo; navnet ændrede vi i 1968 til World Federalist Youth (WFY). Det betød naturligvis, at jeg også kom til at kende nogle af den internationale bevægelse senere ledere, herunder bl.a. Hermod Lannung fra Danmark, samt Knud Nielsen, der var 'still going strong', indtil døden indhentede ham i 1981. De Een Verden ledere, jeg kom til at kende lidt, inkluderede også Mogens Borly, Anker Nielsen og Hans Solholm, der var meget aktive i 1960'erne. Dertil kom desuden en del EVU-ledere, hvoraf flere har været behjælpelige med arkivalier og informationer, der har været nyttige for denne bog, herunder mine gode venner fra de gode 'gamle dage' i Aarhus, Finn Andersen, Per Fischer, Jørn Boye Nielsen og Niels Jørgen Thøgersen, men også nogle ikke-århusianere, herunder Flemming og Marion Thøgersen, der var blandt dem, der fortsatte arbejdet i FN-forbundet. Ja, Flemming er fortsat aktiv i FN-forbundet i skrivende stund, og har været en god hjælp med referater, pjecer og blade, der har været nyttige kilder for denne bog.

Jeg vil selvfølgelig prøve at give en professionel, akademisk fortælling om foreningen. Men fremstillingen vil nødvendigvis være påvirket af mine egne holdninger og opfattelser. Et mere personligt perspektiv på min egen involvering vil forhåbentligt følge senere i nogle personlige erindringer, der også vil dække mit omflakkende liv som forsker og universitetsunderviser.

Viborg, 2020-22

Finn Laursen